

Opknappen dat paardenerf!

Grauwe witte linten rond weilanden en rijbakken, kuilvoer verpakt in opzichtig gekleurde folie... Het project Paard en Landschap, geïnitieerd door natuurorganisaties en de paardensector zelf, bindt de strijd aan tegen verrommeling van de landelijke omgeving. In Zuidwest Friesland en de Gelderse Vallei is paardenhouders al de helpende hand geboden bij het inrichten van hun erf of bedrijf. Met succes. Het vizier is nu gericht op Drenthe en Groningen, waar ook steeds meer paarden worden gehouden.

Door Ina Reitzema

Het fraaie landschap van Drenthe en Groningen is geliefd onder paardenbezitters. Steeds meer mensen houden paarden, maar zij tasten met hun rijbakken, afrasteringslinten en folieballen de landelijke omgeving aan.

Rinck Zevenberg en Marjolein Samplonius binden met het project Paard en Landschap de strijd aan tegen de verrommeling van de landelijke omgeving. "We zien zo vaak dat het anders, zoveel mooier kan. Met kleine aanpassingen bereiken we vaak grote vooruitgang en dan passen plekken waar paarden worden gehouden ineens veel beter in de omgeving."

In Zuidwest Friesland en de Gelderse Vallei was vorig jaar de pilot van het landelijke project Paard en Landschap, dat paardenhouders voorlicht over en helpt bij de inrichting van erven en weidebeheer. Dertig erven zijn er onder handen genomen. "We hebben ervaren dat mensen het heel prettig vinden dat er eens kritisch wordt gekeken naar hun erf", aldus Zevenberg.

De inrichting van het landschap staat hoog op de nationale agenda volgens de beide medewerkers van de organisatie voor particulier en agrarisch natuurbeheer SBNL, die is belast met de uitvoering van het project. Vooral omdat de verpaarding van het landschap de afgelopen jaren een enorme vlucht heeft genomen, zeker in landelijke provincies als Groningen en Drenthe.

Zevenberg: "Maar iedereen doet maar wat. Lelijke witte afrasteringslinten, bijvoorbeeld. Waarom geen mooi houten hekwerk? En veel liever een beukenhaag dan laurier om werktuigen of een mestvaalt achter te verstoppelen. Mensen zien het verschil vaak niet, totdat je ze er op wijst."

Zevenberg en Samplonius hebben, na de succesvolle pilot, het vizier nu gericht op Drenthe en Groningen. Beide provincies zijn zich bewust van het probleem van de verrommeling en besluiten binnenkort of ze 'instappen' in het project.

De Drentse gedeputeerde Rein Munniksma

Zo moet het wel... Rinck Zevenberg en Marjolein Samplonius staan bij de paarden bij De Hooghe Acker in Annen.

Foto: Marcel Jurian de Jong

Zo moet het niet...

Foto: DvHN/ Anne Marie Kamp

is zeer te spreken over het initiatief, vooral omdat die vanuit de paardensector zelf komt. "Het is belangrijk dat de sector zelf het goede gezicht laat zien." De gedeputeerde gelooft niet in strakke regels om paardenhouders te dwingen hun hobby of bedrijf beter in te passen in het landschap. "Dat voert veel te ver. Dan wordt ons land doordrenkt met regels. Het is beter om mensen ervan te overtuigen dat ze zelf iets moeten ondernemen op dat vlak."

Dat is nu ook precies wat Zevenberg en Samplonius proberen te bereiken met het project. Er is een cultuuromslag nodig bij zowel de hobbymatige paardenhouder als de grotere manegebedrijven en stalhouderijen. "Wij willen bereiken dat paardenhouders elkaar gaan aanspreken en stimuleren hun erf te verbeteren, om zo het landschap in z'n geheel mooier te houden."

Op het platteland zijn boerderijen waar agrarische activiteiten zijn gestaakt, in trek bij paardenliefhebbers. Naast de vele hobbyisten met enkele dieren zijn er veel

professionele paardenhouders. "Een belangrijke economische drager voor het landschap", erkent Munniksma. "Het is daarom ook belangrijk dat paarden een plek hebben, maar het houden ervan moet wel gebeuren met liefde voor het landschap."

Liefde voor het landschap is een belangrijke eerste aanzet, maar er is vooral ook kennis nodig om de verrommeling tegen te gaan, betogen de projectleiders van Paard en Landschap. Onder paardenhouders, van groot tot klein, is volgens het hen veel onkunde wat inrichtingsmogelijkheden en groen betreft. "Tussen de beplanting die past rond je huis en het groen op het achtererf bij de paarden, zit een groot verschil", aldus Zevenberg. "Ik trof laatst een heel lelijke afscheiding van coniferen op een bedrijf. De eigenaresse vond ze zelf ook niet mooi en was blij dat ik er wat van zei. Samen hebben we een alternatief gezocht."

Samplonius: "We willen graag onze expertise delen. We hebben gemerkt dat er veel behoefte is aan informatie over de indeling van erven, de beplanting en het onderhoud daarvan."

Iedere streek heeft z'n eigen landschappelijke kenmerken en streekeigen beplanting. "Zo zien we in Drenthe kleinschalige esdorpen, waar je rekening mee moet houden", zegt Zevenberg. "In Groningen is juist sprake van veel openheid met streekeigen bomen. We kijken per streek en per locatie naar de mogelijkheden."

Het duo van SBNL gaat ervan uit dat beide provincies binnenkort groen licht geven. De zomermaanden worden dan gebruikt om deelnemers te werven, zodat men in het najaar aan de slag kan.

Zitten paardenhouders te wachten op een kritische noot en investeringen? De projectleiders zijn vastberaden om met hun enthousiasme en expertise paardenhouders aan te spreken op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. In Drenthe verwacht Zevenberg dat dat zonder al te veel moeite gaat lukken. "Maar Groningers zijn over het algemeen minder geneigd tot veranderingen, zeker als dat ook nog geld kost. Vooral in Oost-Groningen zal het moeilijk zijn. Daar zitten mensen over het algemeen heel erg op hun centjes."

De Hooghe Acker: geslaagd voorbeeld

Met groot genoegen stappen Marjolein Samplonius en Rinck Zevenberg rond op het erf van mensportbedrijf De Hooghe Acker in Annen. Aarden wallen met bebossing, robuuste eiken met lage struiken eronder, houten hekken en ook rond de weilanden slechts hout. Kortom, heel goed passend in de sfeer van het oorspronkelijke Drenthe en zoals de projectleiders van Paard en Landschap het graag zien.

Het bedrijf is dertig jaar geleden aangelegd door iemand met oog voor landschappelijke inrichting. "Over de indeling van het terrein is goed nagedacht", vertelt Han Gankema, sinds een kleine vijf jaar de trotse eigenaar.

Zo is er veel grond opgeofferd om het terrein aan te kleden met groen. Om de sfeer te behouden doet Gankema regelmatig een beroep op Landschapsbeheer Drenthe. Want goed inrichten en snoeien vergen vakmanschap. "We willen meer dan een standaardmanege zijn."

Desondanks staat functionaliteit wel voorop, want De Hooghe Acker is bedoeld om de mensport te beoefenen. Er is evenwel geen rijbak van zand voor dressuuroefeningen. Wel een mooi egaal grasveld, omzoomd door een boswal. En ook over de overdekte stapmolen die in aanbouw is, werd nagedacht. Er wordt extra geïnvesteerd in een houten, gelaagde overkapping, in plaats van een golfplaten overspanning, waardoor het bouwwerk veel meer wegvult in de omgeving. "Zo'n standaard stapmolen ziet eruit als een mestilo. Dat soort dingen willen we hier niet. Dit jaar gaan ook de laatste laurieren op het voorterein eruit. Ook die horen hier niet."

Gankema heeft plannen zijn africhtings-, en trainingsstal voor menpaarden uit te breiden met verblijfsaccommodatie. En ook hier weer geldt dat er wordt gewerkt met een ontwerp en met materialen die overeenkomen met de rest van de bebouwing.

Het onderhoud van het terrein en de bouw vergen extra investeringen. Gankema maakt gebruik van subsidieregelingen. "Maar dan nog vormen groen en de aangepaste bouw een kostenpost. Maar dat is onderdeel van onze bedrijfsfilosofie", aldus de ondernemer. "Dit moet een fijne plek zijn om te vertoeven. De mensport is een teamsport. Rijders trekken er vaak met het hele gezin op uit. Wij genieten hiervan en willen dit graag met anderen delen."

Samplonius noemt de werkwijze van Gankema als een goed voorbeeld van maatschappelijk ondernemen. "Als je ergens een mooi bedrijf neerzet, heeft dat z'n uitstraling naar de omgeving. Er gaat een spin-off vanuit."